

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus de Conscientia, de Legibus, de Peccatis, de Virtutibus
Theologicis, de Religione, & Beneficiis. Adjunctis in hac editione
Propositionibus ad hanc usque proscriptis

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, 1734

VD18 90392140

Q. 1. Quinam habent potestatem Dispensandi?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40986

Resp. II. Uti licet Epiichiâ, quando evidens est, non posse servari Legem sine gravi damno, cum quo constet Legem non obligare, saltem si adiri nequit Superior. Nam tunc certò, & prudenter judicamus Legem non obligare in tali casu.

Resp. III. In dubio, num aliquis casus comprehendatur in Lege, debet consuli Superior, ex Cap. 31. *de sent. excom.* & l. *ult. Cod. de Legibus.* Si non possit consuli, non licet uti Epiichiâ, sed servanda est Lex. *Ita S. Thom. 2. 2. q. 120. 2. 1. ad 3. Azor, & alii.* Quia in dubiis tutior pars semper eligi debet. Nec tunc absque determinatione Superioris formari potest iudicium prudens, & moraliter certum Legem non obligare.

CAPUT VI.

De Dispensatione.

Not. Dispensatio est relaxatio Legis, seu exemptio à Legis obligatione in aliquo casu particulari, ubi Lex ceteroquin obligaret. Hinc differt 1. ab interpretatione, quâ non relaxatur obligatio, sed solum declaratur Legem non obligare in certis casibus. 2. à privilegio, quod est facultas permanens concessa per modum Legis, & sæpè non est contra, sed præter

Legem. 3. à Licentia, seu permissione, qua non relaxatur obligatio Legis, sed solum apponitur conditio sub qua Lex non obligat.

Q. I. Quinam habent potestatem Dispensandi?

Not. Potestas Dispensandi est potestas jurisdictionis, & duplex est, nempe ordinaria, & delegata. Ordinaria est ea, quæ alicui competit ratione officii, seu ex vi sui muneris. Delegata est ea, quæ habetur ex concessione illius, qui habet ordinariam. Hæc conceditur, vel ab homine, vel à jure. Si jure datur, transit in ordinariam, vel ei æquiparatur. Si datur ab homine per privilegium, non expirat morte concedentis. Si verò datur per simplicem commissionem, cessat mortuo, vel amoto delegante, si res est integra.

Resp. I. Ex communi sententia Theologorum, Nullus homo habet potestatem dispensandi in Legibus divinis, etiam merè positivis. Quia nemo habet potestatem relaxandi obligationem à Deo impositam, nisi specialem ad hoc potestatem à Deo acceperit. Nam inferior non potest propria autoritate relaxare obligationem impositam à Superiore: autoritas enim inferior non potest Superiori prævalere, nec derogare. At nemo accepit à Deo po-

potestatem relaxandi obligationem Legum divinarum: nam talis potestas neque ex traditione probari potest; & aliunde non expedit bono Ecclesiae, quæ non posset suam unitatem, uniformitatem, & constantiam in fide, & in cultu divino servare, nisi Leges divinæ essent prorsus hominibus indispensabiles. Præterea Leges merè positivæ à Christo latæ ad fidem, & Sacramenta, ac Sacrificium Eucharistiæ, quæ sunt Religionis nostræ fundamenta, pertinent: ideòque sunt fundamentales, ac proinde debent esse immutabiles respectu omnium: alioqui si mutarentur, mutaretur religio substantialiter. Unde Trident. sess. 21. c. 2. clarè indicat Ecclesiam non posse mutare substantiam Sacramentorum. Itaque circa Leges divinas etiam merè positivas Deus solùm concessit Ecclesiae potestatem illas interpretandi, & declarandi casus, ad quos Lex divina non extenditur.

Resp. II. Potestatem Ordinariam dispensandi in Lege humana habet 1. Is qui eam tulit, nam ejusdem potestatis est ferre Legem, & in ea dispensare. 2. Successor Legislatoris cum pari potestate. Nam si Legislator habet, ergo & is, qui habet æqualem imò eandem potestatem. 3. Qui habet potestatem Legislatori superiorem circa eosdem subditos. Nam si inferior habet potestatem ordinariam dispensandi, à

fortiori habet ejus Superior, qui etiam potest Legem inferioris abrogare.

Hinc Papa habet potestatem ordinariam dispensandi in omnibus Legibus Ecclesiasticis, etiam ab Apostolis latis: quia parem habet jurisdictionem cum Petro Apostolorum Principe, cujus est Successor.

Resp III. Inferior non habet potestatem dispensandi in Lege Superioris, nisi ex ejus concessione. Quia 1. Ex Clement. 2. *de Elect. Lex Superioris per inferiorem tolli non potest.* 2. Inferior non potest tollere obligationem impositam à Superiore sine ejus consensu. Nam inferior non potest derogare, nec prævalere auctoritati Superioris: alioqui inferior esset ipso Superiore superior.

Potest tamen inferior habere potestatem dispensandi delegatam. Quia Superior potestatem dispensandi exercere potest per alium, & sic eam alteri concedere: nam *potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum. Reg. Jur. 68. in 6.*

Hinc 1. Episcopi, & omnes alii Prælati Papâ inferiores non habent potestatem ordinariam dispensandi in Jure communi, & Legibus Papæ. ex Cap. 15. *de tempor ordin.* ubi damnatur Episcopus, quòd uno die plures ordines, licet de mandato Metropolitanani, contulisset, eò quòd dispensatio in hoc non fuerit à Canone concessa.

Ha-

Habent tamen delegatam in certis casibus: nam dispensare possunt in Lege communi ex concessione Concilii, vel Papæ expressâ, vel tacitâ, aut legitimè præsumptâ. Unde potest non solum quando in Lege expressè dicitur, Episcopos posse dispensare in ea, ut patet; sed etiam quando est consuetudo dispensandi ex Cap. 13. *de foro compet.* Vel quando necessitas dispensandi in aliquâ Lege sæpè occurrit, ut in Festis, & jejuniis; vel quando dubium est, an res egeat dispensatione; vel quando occurrit gravis, acurgens necessitas dispensandi, nec potest recurri ad Papam, aut periculum est in mora, ob scandalum, aut gravissimum detrimentum imminens. Nam in his casibus ex communi censetur potestas dispensandi Episcopo concessa, cum hoc postulet bonum commune, sitque necessarium ad ordinarium, & rectum regimen animarum.

2. Episcopus, vel Archi-Episcopus non habet potestatem dispensandi in Legibus Concilii Provincialis, aut Nationalis, nisi ex concessione ejusdem Concilii, vel Papæ. Quia sunt Leges conditæ autoritate superiori: nam Concilium Provinciale est unum Corpus Mysticum habens propriam, & distinctam jurisdictionem majorem jurisdictione singulorum Episcoporum, qui proinde subjiciuntur ejus Legibus. Aliud est de Legibus latis ab Episcopo

po

po in Synodo Dicecesanâ, vel de consensu Capituli. Nam Episcopus habet potestatem ordinariam in iis dispensandi, quia sive in Synodo, sive in Capitulo, tota potestas condendi Leges penes Episcopum est; neque ex Episcopo, & Parochis aut Canonicis fit Corpus Mysticum, quod jurisdictionem habeat majorem jurisdictione Episcopali.

3. Archi-Episcopus non habet potestatem ordinariam dispensandi in Legibus Episcoporum suæ Provinciæ. Quia non est Superior Episcopi, neque ejus Dicecesanorum, nisi cum actu visitat Dicecesim, aut in casu appellationis.

Nota. Prælati, qui habent potestatem dispensandi quoad Leges, vota, & juramenta possunt etiam secum dispensare saltem indirectè, committendo scilicet alteri potestatem dispensandi secum. Quia Prælati non sunt deterioris conditionis, quàm subditi, qui in promptu habent, à quo possint dispensationem accipere. Imò id possunt etiam directè, & immediatè per se: quia hoc nullo jure prohibetur. Nec repugnat, quòd quis in se exerceat jurisdictionem omninò voluntariam, quæ non sit condemnativa, nec absolutiva; nam ad hoc per se non requiritur distinctio personarum.